Impactmeting van de Budget Challenge

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

IMPACTMETING VAN DE BUDGET CHALLENGE

- eindrapport -

Auteurs
Y. Bleeker MSc, Regioplan
dr. M. Witvliet, Regioplan
dr. N. Jungmann, Hogeschool Utrecht

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
www.regioplan.nl

Amsterdam, september 2015
Publicatienr. 14136

© 2015 Regioplan, in opdracht van Stichting Weet Wat Je Besteedt

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.
Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 1
1.1 De Budget Challenge 1
1.2 Vraagstelling 2
1.3 Onderzoeksgroep 2
1.4 Methode 4
1.5 Leeswijzer 6

2 Onderzoeksresultaten 7
2.1 Ontwikkeling 7
2.2 Achtergrondkenmerken 14
2.3 Leerpunten die jongeren zelf aandragen 16
2.4 Samenvatting 17

3 Conclusie 19

Bijlagen 23
Bijlage 1 Vragen 25
Bijlage 2 Uitkomsten van losse stellingen 29
Bijlage 3 Figuren bij hoofdstuk 2 31

HOGESCHOOL UTRECHT

REGIOPLAN

1 INLEIDING

Onderzoek van onder andere GGN (in samenwerking met het Nibud en Motivaction)[1] toont aan dat bijna een kwart van de Nederlanders tussen de 18 en 34 jaar betaalproblemen heeft. Bovendien blijkt uit onderzoek dat veel van deze betaalproblemen te maken hebben met (te hoge) telefoonkosten (Lindorff, 2014). De stichting Weet Wat je Besteedt (WWJB) stelt zich ten doel om de financiële zelfredzaamheid van jongeren te verbeteren. In het licht hiervan ontwikkelde de stichting in samenwerking met de NVVK, de KBvG en Nederland ICT de Budget Challenge. Deze interventie is gericht op mbo-studenten.

In opdracht van WWJB voerde Regioplan een onderzoek uit naar de impact van de Budget Challenge. In dit rapport worden de resultaten van deze impactmeting besproken.

1.1 De Budget Challenge

De Budget Challenge[2] bestaat uit twee hoofdonderdelen. Het eerste onderdeel, de Budget Challenge workshop, gaat van start met een film met portretten van jongeren met diverse soorten schulden, waarover in de klas wordt nagepraat. Vervolgens gaan deelnemers aan de slag met het categoriseren van hun uitgaven en inkomsten in het Kasboek. Daarnaast doen ze een test om hun koopgedrag in kaart te brengen en formuleren ze vuistregels om dit gedrag aan te passen als dat nodig is.

Het tweede onderdeel, de Phone Challenge workshop, staat in het teken van telefoongebruik en bijhorende kosten. Net als bij de Budget Challenge Workshop wordt van start gegaan met een film, om zicht te krijgen op dataverbruik van verschillende online activiteiten. Aan de hand van een quiz en een tool komen de deelnemers erachter hoeveel mobiele data ze nodig hebben. Daarnaast oefenen ze met het vergelijken van telefoonaanbiedingen. Bovendien vullen ze een test in waaruit alternatieven om hun telefoonkosten in de hand te houden naar voren komen.

De Budget Challenge wordt aangeboden op alle mbo-niveaus. Hoewel de doelstellingen van de workshops hetzelfde zijn, wordt de inhoud van de workshops op het niveau van de studenten aangepast.

[1] GGN (2014). *Zo betaalt Nederland 2014*.

[2] Zie ook http://www.wwjb.org/projecten/budget-challenge-workshop-een-gastles-over-jongeren-en-schulden/

1.2 Vraagstelling

De centrale vraagstelling van deze impactmeting luidt:

> *In welke mate draagt de Budget Challenge bij aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van mbo-studenten?*

Om deze vraag te beantwoorden, is op drie momenten aan deelnemers van de Budget Challenge een vragenlijst voorgelegd. Eerst volgt er een beschrijving van de onderzoeksgroep. Hierna lichten we de methode achter de impactmeting verder toe.

1.3 Onderzoeksgroep

De doelgroep van deze impactmeting (deelnemers van de Budget Challenge) ontving op drie momenten een vragenlijst. De eerste vragenlijst werd voor de Budget Challenge afgenomen, de tweede vlak erna. De derde vragenlijst werd ongeveer een maand na het invullen van de tweede vragenlijst voorgelegd.

De eerste vragenlijst werd via de stichting WWJB digitaal verspreid onder deelnemende mbo-instellingen. Aan de studenten die de vragenlijst invulden, werd in de enquête gevraagd hun e-mailadres in te vullen. De tweede en de derde vragenlijst werden door Regioplan via de mail aan deelnemers gestuurd. De eerste vragenlijst werd door 605 deelnemers van de Budget Challenge ingevuld. 166 personen (27,4 procent van de respondenten van de eerste vragenlijst) vulden ook de tweede vragenlijst in. De derde vragenlijst werd door 86 personen ingevuld. Dit betekent een respons van 14,2 procent ten opzichte van de eerste vragenlijst.

De impactmeting is uitgevoerd onder de 86 deelnemers die alle drie de vragenlijsten invulden. In tabel 1.1 worden de belangrijkste achtergrond-kenmerken van de onderzoeksgroep op een rijtje gezet.

Tabel 1.1 Achtergrondkenmerken van de onderzoeksgroep[3]

	Aantal	Percentage
Mbo-niveau		
Niveau 1	7	8,1
Niveau 2	21	24,4
Niveau 3	11	12,8
Niveau 4	47	54,7
Leerjaar		
Leerjaar 1	60	69,8
Leerjaar 2	19	22,1
Leerjaar 3	6	7,0
Leerjaar 4	1	1,2
Leeftijd		
18 jaar of jonger	59	68,6
Ouder dan 18 jaar	27	31,4
Woonsituatie		
Bij ouders	69	80,2
Op zichzelf	12	14,0
Anders	5	5,8
Schulden		
Ja	4	4,7
Nee	82	95,3
Type schulden		
Rood bij de bank	3	3,5
Iets besteld wat nog moet worden betaald	4	4,7
Ik moet nog een rekening betalen	10	11,6
Een boete die nog moet worden betaald	1	1,2

Noot: totaal = 86 respondenten

Zoals valt te zien in tabel 1.1 volgt meer dan de helft van de respondenten (47%) een opleiding op mbo-niveau 4. Daarnaast zit meer dan twee derde (69,8%) in het eerste leerjaar en is bijna 70 procent 18 jaar of jonger. Verreweg de meeste jongeren (80%) wonen nog bij hun ouders. Slechts een fractie van de respondenten (5%) geeft aan schulden te hebben. Wanneer er echter typen schulden worden voorgelegd, lijken meer jongeren daadwerkelijk een schuld te hebben. Zo heeft meer dan 10 procent van de respondenten nog een rekening openstaan.

[3] In tabel 1.1 zijn de achtergrondkenmerken beschreven van de respondenten die aan alle drie de metingen hebben deelgenomen. Uit een vergelijking met de totale responsgroep op de eeste meting blijkt dat de achtergrondkenmerken van de respondenten die alle drie de vragenlijsten hebben ingevuld niet significant (noemenswaardig) verschillen van de achter-grondkenmerken van de grotere groep respondenten die alleen de eerste vragenlijst heeft ingevuld.

1.4 Methode

Indicatoren
Om de financiële zelfredzaamheid op de drie meetmomenten in kaart te brengen, is naar zes indicatoren gekeken:

- *Algemene financiële zelfredzaamheid*: overzicht hebben over inkomsten en uitgaven en bewust omgaan met geld.
- *Oorzaken van financiële problemen:* jongeren weten waardoor schulden worden veroorzaakt.
- *Gevolgen van financiële problemen:* jongeren weten wat de gevolgen zijn van schulden.
- *De aanpak van financiële problemen:* jongeren weten hoe zij zelf betalingsproblemen en schulden kunnen aanpakken. Bovendien weten zij waar ze terechtkunnen voor hulp.
- *Mobieletelefoongedrag:* jongeren zijn zich bewust van hun telefoongebruik.
- *De Shop Mood Meter:* deze online test is ontwikkeld door WWJB en geeft aan in welke stemming jongeren zijn als ze gaan shoppen. Jongeren leren om minder (vaak) impulsieve aankopen te doen.

De Budget Challenge beoogt op deze onderdelen een verbetering teweeg te brengen. We verwachten daarom dat de deelnemers aan de Budget Challenge op de vragen in de vragenlijst over deze onderdelen een toename in kennis, inzicht en een verbeterde houding laten zien. Bijlage 1 bevat de vragen per onderdeel zoals die aan de deelnemers zijn voorgelegd.

Operationalisatie
De *algemene financiële zelfredzaamheid* hebben we gemeten aan de hand van een serie van negen stellingen. De stellingen kunnen telkens op een vierpuntsschaal worden beantwoord. Deze schaal loopt van 0 ‘Nooit’ tot en met 3 ‘Altijd’. Een hogere score op een stelling draagt positief bij aan de schaal. De score op de schaal *algemene financiële zelfredzaamheid* bestaat uit de gemiddelde score op de bijhorende stellingen.[4]

Oorzaken van financiële problemen werd gemeten met de vraag ‘Waardoor kun je in de schulden komen?’. Respondenten konden meerdere opties kiezen uit een lijst met antwoordmogelijkheden zoals ‘Een verkeersboete krijgen en die te laat betalen’ en ‘Rood staan op je bankrekening’. De score die aan respondenten werd toegekend, stond voor het aantal goede antwoorden dat hij of zij gaf. De maximale score was 6, de minimale 0.

Gevolgen van financiële problemen werd gemeten met de vraag ‘Als je hoge schulden hebt, kan er dan een bedrag van je loon worden ingehouden?’ Hierop kon met ja of nee worden geantwoord. Deelnemers konden ook aangeven dat ze het niet wisten. Deze vraag werd alleen gesteld aan mbo-studenten van niveau 3 en 4.

[4] De resultaten van de losse stellingen zijn te vinden in bijlage 2.

Om de *aanpak van financiële problemen* te meten, vroegen we aan studenten 'Je hebt een schuld. Wat kun je doen om het op te lossen?'. Respondenten konden kiezen uit een lijst met onder andere 'Meer gaan werken' en 'Geld lenen om je schuld af te lossen'. De score die aan respondenten werd toegekend stond voor het aantal goede antwoorden dat hij of zij gaf. De maximale score was 6, de minimale 0. Bovendien vroegen we aan deelnemers wat zij zouden doen als ze meer geld zouden willen en of ze bekend zijn met de website zelfjeschuldenregelen.nl.

Mobieletelefoongedrag[5] werd gemeten met twee vragen. We vroegen aan deelnemers of ze hun dataverbruik bijhouden op een app en hoe hun mobieletelefoongebruik het beste te omschrijven was. Op de tweede vraag konden respondenten één van de drie volgende antwoorden kiezen: 'Ik houd het niet precies bij, maar ik blijf bijna altijd binnen mijn bundel', 'Ik weet altijd hoeveel minuten ik nog kan bellen' en 'Ik ga altijd over mijn bundel heen'.

De *Shop Mood Meter* bestaat oorspronkelijk uit vijftien stellingen die achterhalen waarom jongeren shoppen. Op basis hiervan worden de respondenten in één van de vier 'Moods' (Levensgenieter, Toekomstplanner, Trendsetter of Regelaar) geplaatst. Afgeleid van deze vijftien stellingen stelden wij de vraag 'Als je iets koopt, dan is dat vaak omdat je…'. De antwoordcategorieën varieerden van 'je op dat moment verveelt en iets wilt beleven' tot 'het echt nodig hebt'.

Analyses

Om te kunnen achterhalen hoe deelnemers aan de Budget Challenge zich ontwikkelen, zijn de antwoorden van de respondenten op de drie meetmomenten (voor het deelnemen aan de Budget Challenge, vlak na het deelnemen en vervolgens ongeveer één maand daarna) met elkaar vergeleken.

Daarnaast is gekeken of deelnemers aan de Budget Challenge met verschillende achtergrondkenmerken anders scoren op de onderdelen. We onderzochten hierbij verschillen naar opleidingsniveau en leeftijd. In dit kader is niet gekeken naar de gevolgen van financiële problemen. Doordat dit alleen bij mbo-studenten uit niveau 3 en 4 is onderzocht, zijn er te weinig respondenten om ook nog eens uitsplitsingen te maken op basis van achtergrondkenmerken.

Scores tussen de meetmomenten en verschillen op basis van achtergrondkenmerken worden getoetst op significantie. Dit houdt in dat we kijken in hoeverre het waarschijnlijk is dat een gevonden resultaat daadwerkelijk bestaat of dat het op toeval berust. Een significant verschil duidt op een noemenswaardig verschil tussen de vergeleken groepen. Toetsen op significante verschillen doen we door middel van zogenoemde gepaarde

[5] Een deel van de respondenten gaf aan de Phone Challenge niet gevolgd te hebben. Deze respondenten (27) zijn buiten beschouwing gelaten wanneer mobiel telefoongedrag werd onderzocht.

T-toetsen.

Tot slot presenteren we de leerpunten die deelnemers zelf aandroegen. We vroegen deelnemers tijdens de tweede meting (vlak na de Budget Challenge) in een open vraag wat ze van de workshops leerden.

1.5 Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk worden de resultaten van de impactmeting gepresenteerd. We beschrijven eerst de ontwikkeling van de deelnemers op de verschillende indicatoren, vervolgens gaan we in op relevante onderliggende stellingen en losse vragen. Hierna bespreken we verschillen tussen jongeren met verschillende achtergrondkenmerken en presenteren we de leerpunten die deelnemers zelf aandroegen. In hoofdstuk 3 trekken we conclusies over de mate waarin de Budget Challenge bijdraagt aan de financiële zelfredzaamheid van mbo-studenten.

2 ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de impactmeting van de Budget Challenge gepresenteerd. Eerst gaan we in op de ontwikkeling van de onderdelen:

- algemene financiële zelfredzaamheid;
- oorzaken van financiële problemen;
- gevolgen van financiële problemen;
- de aanpak van financiële problemen;
- mobieletelefoongedrag;
- de Shop Mood Meter.

Dit doen we door de scores op de vragen over deze onderdelen (zie bijlage 1 voor een overzicht van de vragen) te vergelijken op drie verschillende meet-momenten, namelijk: voor het deelnemen aan de Budget Challenge, vlak erna en ongeveer een maand daarna.
Vervolgens kijken we naar verschillen met betrekking tot opleidingsniveau en leeftijd, en presenteren we leerpunten die jongeren zelf aandroegen op het tweede meetmoment, vlak na de Budget Challenge.

2.1 Ontwikkeling

2.1.1 Algemene financiële zelfredzaamheid

Figuur 2.1 toont de ontwikkeling van de algemene financiële zelfredzaamheid.

Figuur 2.1 De ontwikkeling van de algemene financiële zelfredzaamheid

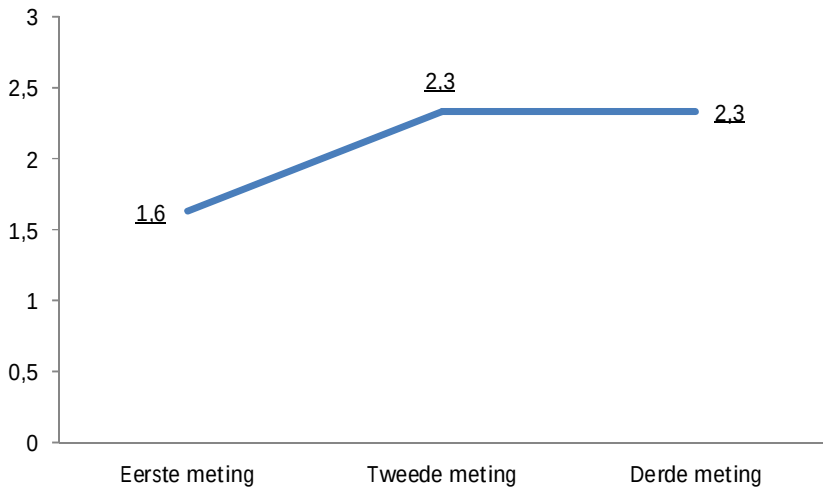

Noot: het verschil tussen het eerste en het tweede meetmoment is significant (p<0,01). Het verschil tussen het eerste en het derde meetmoment is significant (p<0,01).

Figuur 2.1 toont aan dat er tussen het eerste meetmoment en het tweede meetmoment een sterke positieve ontwikkeling te zien is. Het verschil tussen deze twee meetmomenten is bovendien significant. De resultaten wijzen erop dat jongeren na de Budget Challenge financieel zelfredzamer zijn dan ervoor. Bovendien laat de figuur zien dat deze ontwikkeling beklijft. Op het derde meetmoment (ongeveer een maand na deelname) is de financiële zelfredzaamheid nog even hoog als kort na de Budget Challenge.

2.1.2 Oorzaken van financiële problemen

Figuur 2.2 toont het gemiddeld aantal juiste keuzes dat respondenten maakten op het moment dat zij oorzaken van financiële problemen van niet-oorzaken moeten onderscheiden.

Figuur 2.2 Aantal juist aangewezen oorzaken van financiële problemen

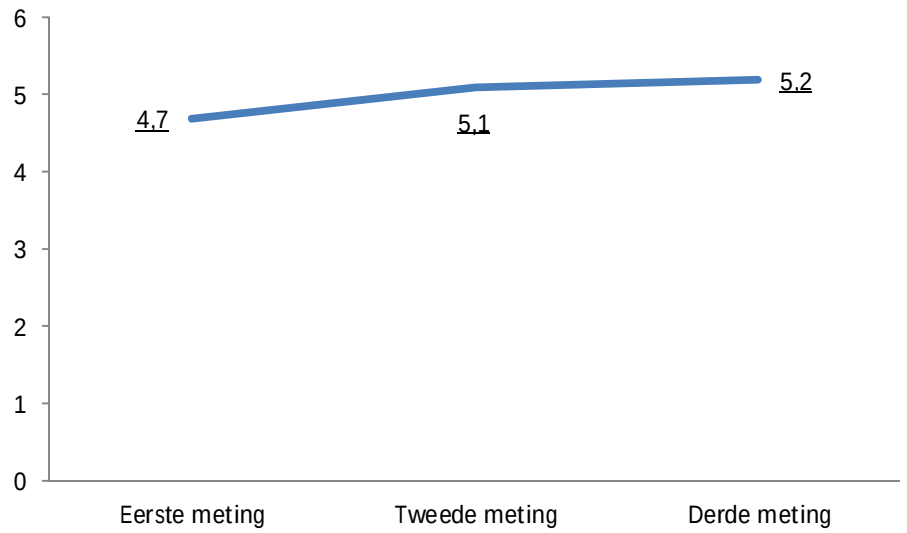

Noot: het verschil tussen het eerste en het tweede meetmoment is significant (p<0,05). Het verschil tussen het eerste en het derde meetmoment is significant (p<0,01).

De resultaten wijzen erop dat respondenten noemenswaardig beter worden in het onderscheiden van oorzaken en niet-oorzaken van schulden. Immers, na de Budget Challenge maken zij gemiddeld 5,1 van de zes keer de juiste keuze, terwijl dit voor de Budget Challenge nog 4,7 van de zes keer was. Bovendien blijft deze vooruitgang standhouden. Op het derde meetmoment is de score immers vrijwel gelijk aan die op het tweede meetmoment (5,2).

2.1.3 Gevolgen van financiële problemen

Bij respondenten met opleidingsniveau mbo-3 of mbo-4 onderzochten we hun kennis van de gevolgen van financiële problemen. Figuur 2.3 toont het aandeel respondenten dat de vraag ‘Als je hoge schulden hebt, kan er dan een bedrag van je loon worden ingehouden?’ juist beantwoordt.

Figuur 2.3 Het percentage dat de vraag: 'Als je hoge schulden hebt, kan er dan een bedrag van je loon worden ingehouden?' juist beantwoordt

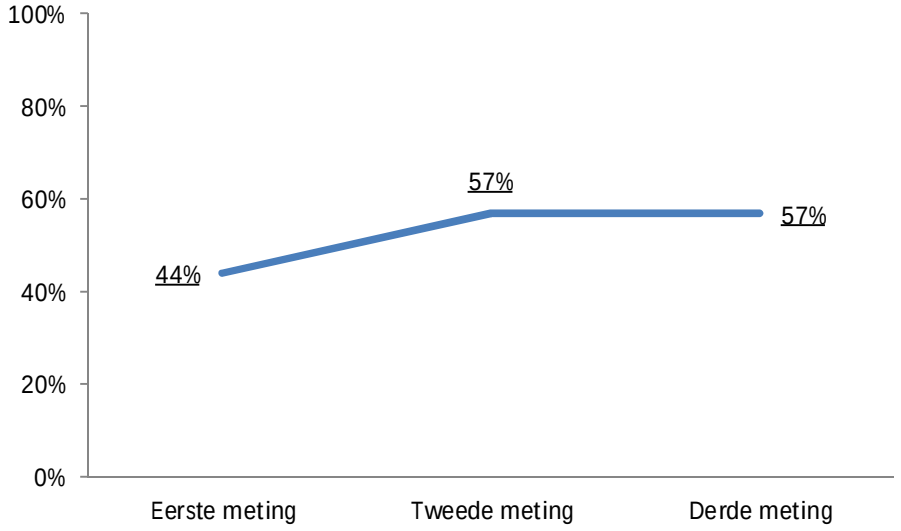

Noot: het verschil tussen het eerste en het tweede meetmoment is significant (p<0,01). Het verschil tussen het eerste en het derde meetmoment is significant (p<0,01).

Figuur 2.3 toont aan dat respondenten na de Budget Challenge meer weten over de gevolgen van financiële problemen dan ervoor. Voor de Budget Challenge weet 44 procent van de respondenten dat er bij hoge schulden een percentage van je loon kan worden ingehouden. Na de Budget Challenge is dit meer dan de helft (57%). Verder valt op dat dit percentage tussen het tweede meetmoment en het derde meetmoment niet verandert. Dit houdt in dat jongeren ook na een maand na de Budget Challenge weten wat de gevolgen van financiële problemen kunnen zijn.

2.1.4 Aanpak van financiële problemen

Figuur 2.4 laat het gemiddeld aantal goede keuzes van respondenten zien op het moment dat zij acties die financiële problemen kunnen oplossen, moesten aanwijzen.

Figuur 2.4 Aantal juist aangewezen acties om financiële problemen aan te pakken

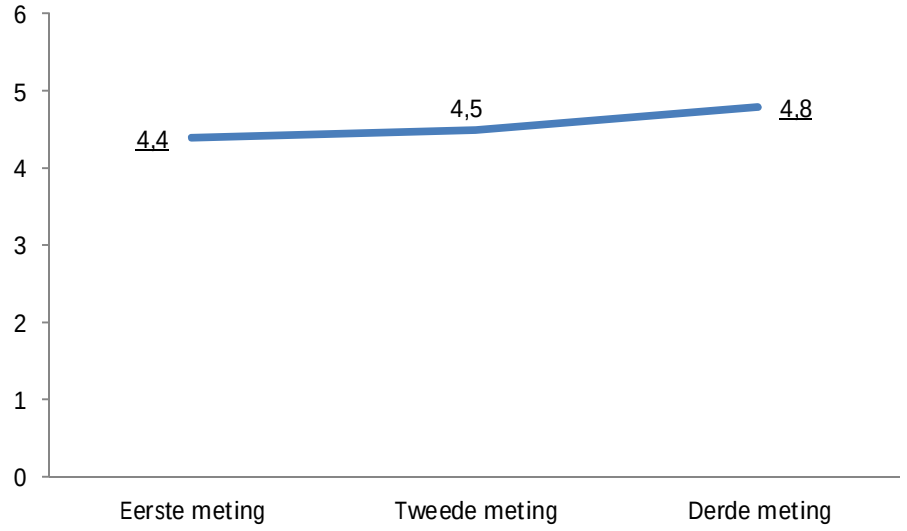

Noot: het verschil tussen het eerste en het tweede meetmoment is niet significant. Het verschil tussen het eerste en het derde meetmoment is significant (p<0,01).

Figuur 2.4 laat zien dat er zich tussen het eerste en het tweede meetmoment geen noemenswaardige verandering voordoet. Echter, tussen het eerste en het derde meetmoment stijgt het gemiddelde aantal goede keuzes significant van 4,4 naar 4,8. Dit toont aan dat jongeren beter worden in het aanwijzen van acties die je kunt ondernemen om financiële problemen aan te pakken.

Figuur 2.5 laat het aandeel respondenten zien dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent op de drie verschillende meetmomenten

Figuur 2.5 Het aandeel respondenten dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent

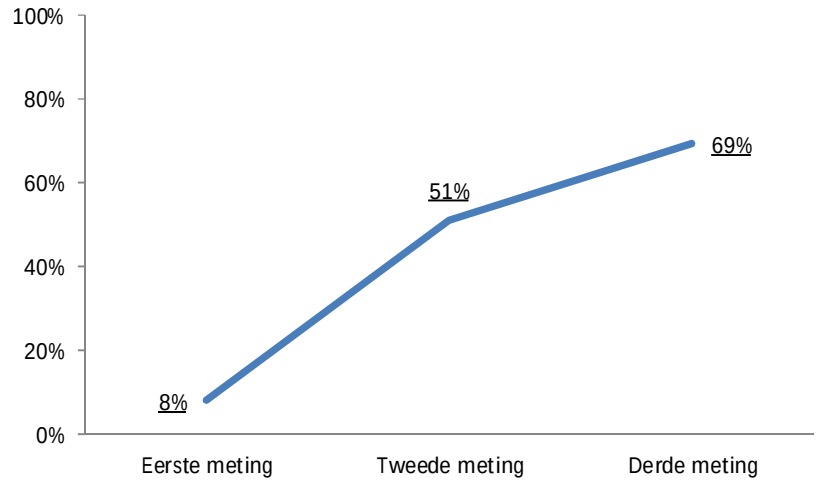

Noot: het verschil tussen het eerste en het tweede meetmoment is significant (p<0,01). Het verschil tussen het eerste en het derde meetmoment is significant (p<0,01).

Voor de Budget Challenge kent slechts 8 procent van de studenten de website www.zelfjeschuldenregelen.nl. Op het tweede meetmoment, vlak na de Budget Challenge, is dit percentage opgelopen tot 51. Een maand daarna kent meer dan drie derde van de respondenten de website. De verschillen tussen de meetmomenten zijn significant.

In het kader van het aanpakken van financiële problemen vroegen we aan mbo-studenten op het niveau 3 of 4 ook wat ze konden doen als ze geld zouden willen besparen. Figuur 2.6 toont de resultaten.

Figuur 2.6 Aantal juist aangewezen acties om geld te besparen

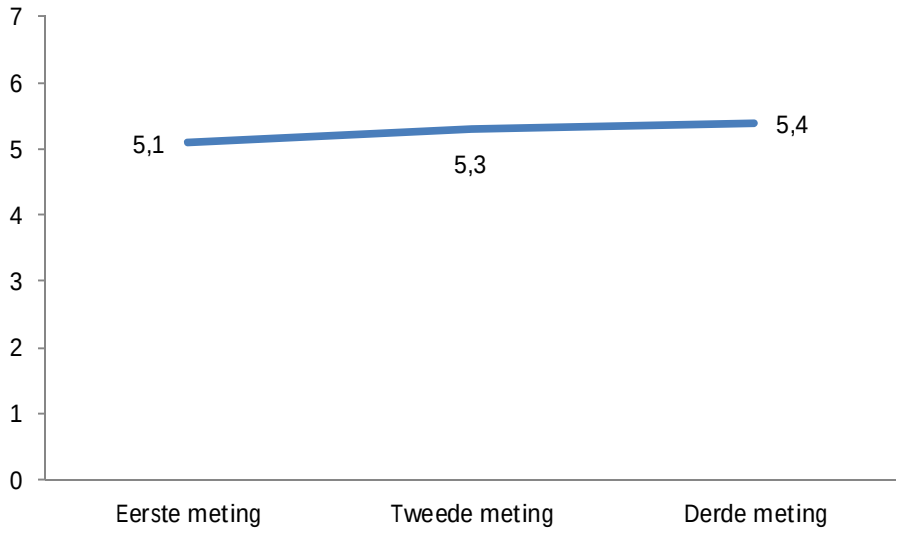

Hoewel het gemiddeld aantal juist aangewezen acties stijgt van 5,1 naar 5,4, kan uit de resultaten niet worden opgemaakt dat mbo-niveau 3 en 4 studenten beter worden in het onderscheiden van dergelijke acties. De gevonden verschillen zijn behalve klein namelijk ook niet significant.

2.1.5 Mobieletelefoongedrag

Figuur 2.7 Het aandeel respondenten dat altijd precies weet hoeveel hij of zij nog kan bellen, het niet precies bijhoudt maar zelden over zijn of haar abonnement heen gaat en altijd over zijn of haar bundel heen gaat

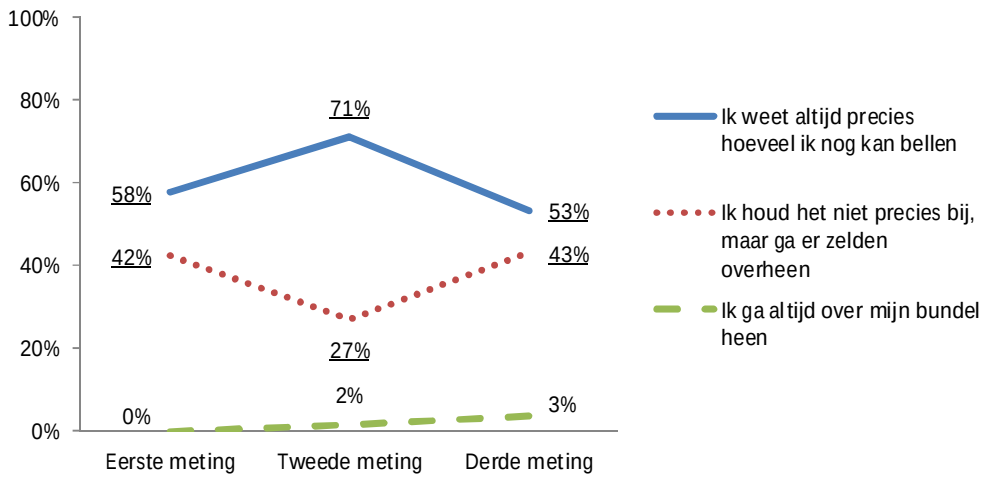

Noot: de onderstreepte percentages verschillen in tijd significant van elkaar (p<0,01).

De bevindingen in figuur 2.7 geven aan dat respondenten vlak na de Budget Challenge eerder geneigd zijn om precies bij te houden hoeveel ze nog kunnen bellen. Het percentage dat dit aangeeft, stijgt significant van bijna 60 naar meer dan 70 procent van het totaal aantal respondenten. Voor het grootste deel geldt dat zij voor de Budget Challenge aangaven hun belminuten niet precies bij te houden. Deze positieve ontwikkeling houdt echter geen stand. Een maand na de Budget Challenge zijn beide percentages namelijk weer even hoog als voor de Budget Challenge.

Figuur 2.7 laat zien hoeveel respondenten een app gebruiken om erachter te komen hoeveel data er op de mobiele telefoon verbruikt worden.

Figuur 2.7 Het aandeel respondenten dat een app gebruikt om te weten hoeveel data hij of zij verbruikt

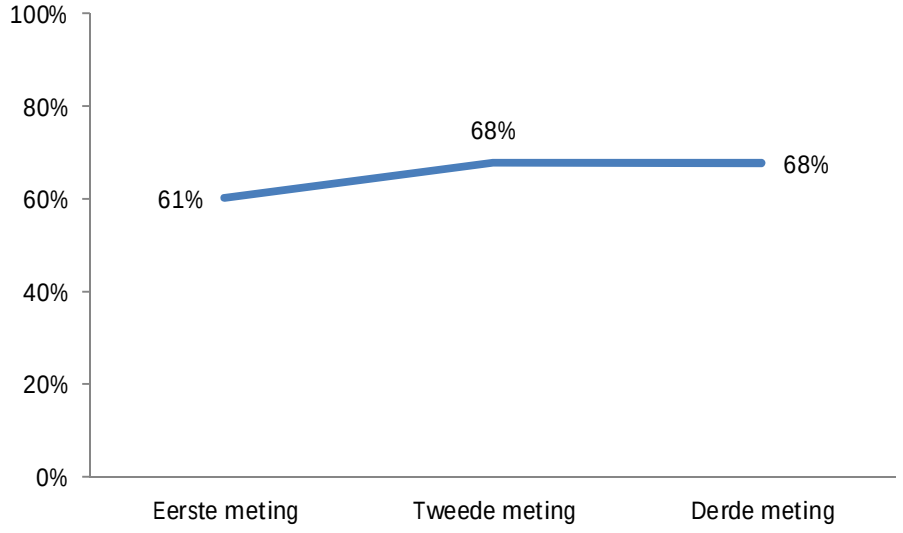

Het merendeel van de mbo-studenten die deelnamen aan de Budget Challenge geeft aan een app te gebruiken om te weten hoeveel data hij/zij verbruikt. Het percentage dat een app gebruikt, stijgt tussen het moment voor de Budget Challenge (de eerste meting) en een maand na de Budget Challenge licht van 61 procent tot 68 procent. Dit verschil is echter niet significant. Jongeren die deelnemen aan de Budget Challenge lijken dus niet noemenswaardig meer geneigd te zijn om een app te gebruiken om erachter te komen hoeveel data zij verbruiken.

2.1.6 De Shop Mood Meter

Figuur 2.8 toont of jongeren aankopen doen omdat ze het echt nodig hebben, omdat ze er goed uit willen zien, omdat ze zich op dat moment vervelen of omdat ze zich op dat moment rot voelen.

Figuur 2.8 Redenen waarom jongeren aankopen doen (meerdere redenen mogelijk)

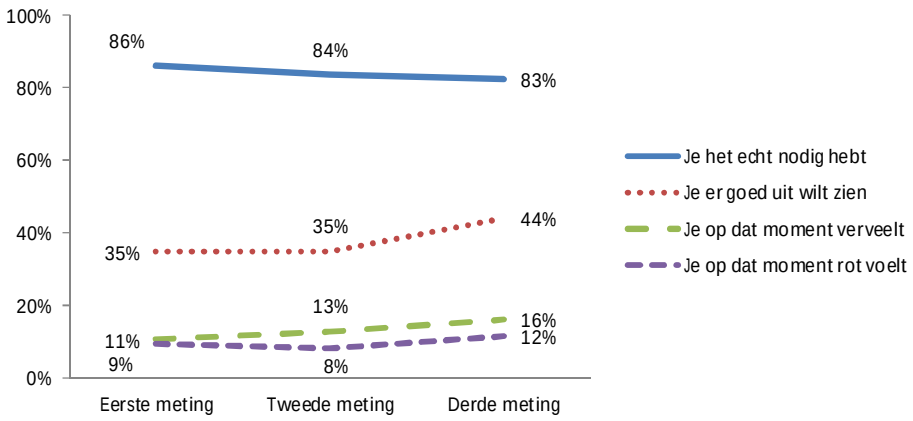

Figuur 2.8 laat zien dat, op het eerste meetmoment, verreweg de meeste jongeren (86%) aangeven aankopen te doen omdat ze die echt nodig hebben. Toch koopt ook meer dan een derde (35%) van de jongeren die deelnamen aan dit onderzoek spullen omdat ze er goed uit willen zien. Slechts 11 procent van hen geeft aan uit verveling te kopen en 9 procent omdat zij zich rot voelen.

De percentages veranderen niet significant over de tijd. Na de Budget Challenge lijken jongeren dus geen andere redenen aan te geven om aankopen te doen ten opzichte van voor de workshop.

2.2 Achtergrondkenmerken

In deze paragraaf gaan we in op de verschillen tussen jongeren op basis van opleidingsniveau en leeftijd. In dit licht kijken we naar de volgende onderdelen waar de Budget Challenge invloed op beoogt te hebben. Dit zijn:

- algemene financiële zelfredzaamheid;
- oorzaken van financiële problemen;
- de aanpak van financiële problemen;
- mobieletelefoongedrag;
- de Shop Mood Meter.

Eerst wordt opleidingsniveau besproken. Hierna worden de resultaten met betrekking tot leeftijd gepresenteerd. De figuren behorende bij de uitkomsten zijn te vinden in bijlage 3.

2.2.1 Opleidingsniveau

Algemene financiële zelfredzaamheid
Er komen geen noemenswaardige verschillen tussen mbo-studenten van verschillende niveaus naar voren. Dit houdt in dat studenten in niveau 1 of 2 niet beter of slechter scoren op de vragen over financiële zelfredzaamheid dan studenten in niveau 3 of 4.

Oorzaken van schulden
Studenten in mbo-niveau 1 of 2 zijn niet noemenswaardig beter of slechter in het onderscheiden van oorzaken van schulden en niet-oorzaken ten opzichte van studenten in mbo-niveau 3 of 4. Op alle drie de meetmomenten geldt dat het gemiddeld aantal juiste keuzes van de twee groepen mbo-studenten niet van elkaar verschilt.

Aanpak van schulden
Vlak na de Budget Challenge (de tweede meting) zijn studenten in niveau 3 of 4 beter in het onderscheiden van de juiste acties om schulden op te lossen; zij maken gemiddeld 4,7 van de zes keer de juiste keuzes. Voor studenten in niveau 1 of 2 is dit significant minder, namelijk 4,1 van de zes keer. Dit

significante verschil bestaat echter niet op het eerste (voor de Budget Challenge) en het derde meetmoment (een maand na de Budget Challenge). mbo-niveau 1 of 2 studenten zijn tevens niet significant meer of minder bekend met de website zelfjeschuldenregelen.nl dan mbo-niveau 3 of 4 studenten.

Mobieletelefoongedrag
Studenten in niveau 1 of 2 weten significant meer hoeveel minuten er nog binnen de bundel gebeld kunnen worden dan studenten in niveau 3 of 4. Voor de Budget Challenge is dit aandeel onder studenten in niveau 1 of 2 meer dan twee derde (68%) en voor studenten in niveau 3 of 4 bijna de helft (45%). Voor deze laatste groep is het aandeel op het tweede meetmoment (vlak na de Budget Challenge) hetzelfde. Voor studenten uit niveau 1 of 2 is dit percentage op dat moment 75 procent. Op het derde meetmoment (een maand na de Budget Challenge) is het verschil tussen mbo-studenten niveau 1 of 2 en mbo-studenten niveau 3 en 4 niet meer zichtbaar.

Er bestaan geen noemenswaardige verschillen tussen het aandeel respondenten dat een app gebruikt om in te zien hoeveel data er nog gebruikt kan worden onder studenten in niveau 1 of 2 en studenten in niveau 3 of 4. Dit geldt voor alle drie de meetmomenten.

Shop Mood Meter
Er zijn geen noemenswaardige verschillen met betrekking tot opleidingsniveau in de antwoorden ten aanzien van de Shop Mood Meter. Op geen enkel meetmoment en voor geen enkele reden om aankopen te doen geldt dat de gevonden verschillen tussen studenten mbo-niveau 1 en 2 en mbo-studenten niveau 3 en 4 significant zijn.

2.2.2 Leeftijd

Algemene financiële zelfredzaamheid
Er doen zich geen noemenswaardige verschillen voor tussen de twee leeftijdscategorieën (18-min en 18-plus) en algemene zelfredzaamheid. Studenten van 18 jaar of jonger verschillen op de drie meetmomenten niet van studenten van 19 jaar of ouder in de antwoorden die zij geven op de stellingen over algemene zelfredzaamheid.

Oorzaken van schulden
Voor de Budget Challenge zijn studenten van 18 jaar of jonger beter in het identificeren van oorzaken van schulden dan jongeren van 19 jaar of ouder. Het gemiddeld aantal juiste keuzes is hier voor de jongere respondenten hoger (4,9 van de zes keer) dan voor de oudere respondenten (4,2 van de zes keer). Dit verschil is na de Budget Challenge en een maand daarna niet meer aanwezig.

Aanpak van schulden
Op het eerste meetmoment (voor de Budget Challenge) zijn jongeren die 18 jaar of jonger zijn beter in het herkennen van acties ten behoeve van het aanpakken van schulden dan jongeren die 19 jaar zijn of ouder. Het gemiddeld aantal juiste keuzes is immers voor hen hoger (4,6 van de zes keer) dan voor de jongeren van 19 jaar of ouder (4,0 van de zes keer). Dit verschil is na de Budget Challenge en een maand daarna niet meer gevonden.

Op alle drie de meetmomenten verschilt het aandeel respondenten van 18 jaar of jonger dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent niet van dit aandeel onder respondenten van 19 jaar of ouder.

Mobieletelefoongedrag
De scores op het eerste meetmoment (voor de Budget Challenge) wijzen uit dat jongeren van 19 jaar of ouder significant meer geneigd zijn om precies te weten hoeveel ze nog binnen hun bundel kunnen bellen dan jongeren van 18 jaar of jonger. Waar bijna twee derde van de respondenten van 19 jaar of ouder dit op het eerste moment precies weet, is dit percentage onder jongeren van 18 jaar of jonger 47 procent. Dit verschil is op de twee latere meetmomenten niet gevonden.

Voorafgaand aan de Budget Challenge geven jongeren van 19 jaar of ouder significant vaker aan dat zij geneigd zijn om een app te gebruiken dan jongeren van 18 jaar of jonger. In de eerste groep gebruikt meer dan 80 procent een app, in de tweede groep is dat percentage 53 procent (op het eerste meetmoment voorafgaand aan de Budget Challenge). Zowel studenten van 18 jaar of jonger als van 19 jaar of ouder laten een lichte toename zien over de tijd in het gebruik van een app voor inzicht in dataverbruik.

Shop Mood Meter
Met betrekking tot de redenen om aankopen te doen, zijn er geen verschillen gevonden tussen de leeftijdscategorieën. Op geen enkel meetmoment en voor geen enkele reden geldt dat er een significant verschil is gevonden tussen jongeren van 18 jaar of jonger en jongeren van 19 jaar of ouder.

2.3 Leerpunten die jongeren zelf aandragen

Aan studenten vroegen we in de tweede vragenlijst wat ze van de Budget Challenge leerden. De antwoorden zijn gecategoriseerd en gerangschikt in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Leerpunten die jongeren zelf aandragen

Leerpunten	Aantal
Beter met geld omgaan	39
Kennis over schulden	31
Belang van sparen	4
Bewuster met je mobiele telefoon omgaan	3
Overig	8
Niets	8

Noot: in totaal zijn er 85 opmerkingen gecategoriseerd. Eén opmerking was niet relevant. Eén antwoord kan in meerdere categorieën vallen.

Tabel 2.1 laat zien dat slechts acht deelnemers aan de Budget Challenge aangaven niets geleerd te hebben, bijvoorbeeld:

> *"Ik ga altijd al goed met mijn geld om. Ik heb nog nooit minder geld dan 200 euro op mijn rekening gehad want dan zou ik helemaal panisch worden. Ook mijn rekeningen van mijn telefoon zijn echt nooit te hoog."*

Een groot deel van antwoorden bevat een opmerking waaruit af te leiden is dat de respondent heeft geleerd om beter om te gaan met geld, zoals:

> *"Het was een heel leerzame en interessante workshop. Ik heb geleerd dat je je echt bewust moet zijn van hoeveel je uitgeeft en hoeveel je nog hebt!"*

Daarnaast had een groot deel van de antwoorden betrekking op schulden. Studenten gaven aan nieuwe kennis op het gebied van schulden opgedaan te hebben:

> *"Ik heb geleerd wat schulden zijn. Ik dacht eerst altijd dat je pas een schuld hebt als het om heel veel geld gaat. Nu weet ik dat als je iets koopt op afbetaling, je eigenlijk al een schuld hebt."*

2.4 Samenvatting

In deze impactmeting hebben we de ontwikkeling van deelnemende mbo-studenten aan de Budget Challenge in kaart gebracht op verschillende onderdelen die tijdens de workshops aan bod zijn gekomen. We hebben de antwoorden van 86 deelnemers aan de Budget Challenge op de vragenlijst vlak voor de workshops vergeleken met hun antwoorden na de Budget Challenge en met de antwoorden die ongeveer een maand later zijn gegeven.

Op de meeste gemeten onderdelen laten de deelnemers een positieve en noemenswaardige (significante) ontwikkeling zien. Op de vragen met betrekking tot de algemene financiële zelfredzaamheid (zoals overzicht hebben over inkomsten en uitgaven en het plannen van uitgaven) zien we een

sterke positieve ontwikkeling tussen het eerste en tweede meetmoment. Ook na een maand blijft de toename in algemene financiële zelfredzaamheid bestaan. De deelnemende studenten zijn tevens in staat om na de Budget Challenge een beter onderscheid te maken in oorzaken van schulden en in gevolgen van schulden. De studenten zijn een maand na de workshops beter in staat om acties aan te wijzen die ondernomen kunnen worden om financiële problemen aan te pakken. Meer respondenten kennen de website www.zelfjeschuldenregelen.nl na afloop van de Budget Challenge ten opzichte van ervoor.

Ten aanzien van de vragen die gesteld zijn met betrekking tot het mobiele-telefoongedrag zien we een minder positieve ontwikkeling over de tijd. De studenten geven vlak na de Phone Challenge aan dat ze meer bijhouden hoeveel ze bellen, maar dit verschil verdwijnt vervolgens weer een maand na afloop van de workshop. Ongeveer twee derde van de respondenten geeft aan een app te gebruiken om te weten hoeveel data er wordt verbruikt. Dit percentage verandert niet noemenswaardig na afloop van de Phone Challenge.

In deze impactmeting is gekeken naar verschillen op de gegeven antwoorden tussen studenten in mbo-niveau 1 en 2 en studenten in mbo-niveau 3 en 4. Tevens zijn verschillen tussen studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar of ouder onderzocht. Er zijn weinig noemenswaardige verschillen gevonden ten aanzien van algemene financiële zelfredzaamheid, inzicht in oorzaken en aanpak, het mobieletelefoongedrag of de antwoorden ten aan-zien van de Shop Mood Meter tussen de studenten met verschillende achter-grondkenmerken. Waar deze verschillen voorafgaand aan de Budget Challenge wel bestonden (zoals bijvoorbeeld ten aanzien van het mobiele-telefoongedrag), zijn deze verschillen na afloop van de Budget Challenge Workshop en Phone Challenge workshop niet meer gevonden.

Een groot deel van de studenten geeft aan door de Budget Challenge geleerd te hebben over beter omgaan met geld en kennis opgedaan te hebben over schulden. Een veel kleiner aandeel studenten geeft aan door de workshops meer kennis te hebben over het bewuster omgaan met de mobiele telefoon.

3 CONCLUSIE

In deze impactmeting is gekeken naar de mate waarin deelname aan de Budget Challenge bijdraagt aan de financiële zelfredzaamheid van mbo-studenten. De Budget Challenge is ontwikkeld door de Stichting Weet Wat Je Besteedt (WWJB) in samenwerking met de NVVK, de KBvG en Nederland ICT. Het programma bestaat uit een Budget Challenge workshop en een Phone Challenge workshop en is gericht op mbo-studenten.

De volgende indicatoren zijn in deze impactmeting middels een vragenlijst in kaart gebracht:

- *Algemene financiële zelfredzaamheid*: overzicht hebben over inkomsten en uitgaven en bewust omgaan met geld.
- *Oorzaken van financiële problemen:* jongeren weten waardoor schulden worden veroorzaakt.
- *Gevolgen van financiële problemen:* jongeren weten wat de gevolgen zijn van schulden.
- *De aanpak van financiële problemen:* jongeren weten hoe zij zelf betalingsproblemen en schulden kunnen aanpakken. Bovendien weten zij waar ze terecht kunnen voor hulp.
- *Mobieletelefoongedrag:* jongeren zijn zich bewust van hun telefoongebruik.
- *De Shop Mood Meter:* deze online test is ontwikkeld door de Stichting Weet Wat je Besteedt en geeft aan in welke stemming jongeren zijn als ze gaan shoppen. Jongeren leren om minder (vaak) impulsieve aankopen te doen.

Om de impact van de Budget Challenge op deze indicatoren te meten, hebben deelnemende mbo-studenten drie keer een vragenlijst ingevuld. De eerste vragenlijst werd voor de start ingevuld, de tweede vragenlijst vlak na de workshops en de derde vragenlijst ongeveer een maand later. Door de scores voorafgaand aan de Budget Challenge op de vragenlijst te vergelijken met de scores daarna, kunnen we inzichtelijk maken hoe mbo-studenten zich ontwikkelen op de gemeten indicatoren met betrekking tot financiële zelfredzaamheid.

De eerste (digitale) vragenlijst werd ingevuld door 605 deelnemers aan de Budget Challenge. 166 mbo-studenten (27,4 procent van de respondenten van de eerste vragenlijst) vulden ook de tweede vragenlijst in. De derde vragenlijst werd door 86 mbo-studenten ingevuld. Dit betekent een respons van 14,2 procent ten opzichte van de eerste vragenlijst. De impactmeting is uitgevoerd onder de 86 deelnemers die alle drie de vragenlijsten invulden. Op basis van de uitkomsten beschreven in hoofdstuk 2, kunnen er ten minste twee conclusies getrokken worden ten aanzien van de Budget Challenge:

1) **De uitkomsten wijzen op een positieve impact van de Budget Challenge ten aanzien van algemene financiële zelfredzaamheid en ten aanzien van inzicht in oorzaken, gevolgen en aanpak van financiële problemen**

Op de indicator algemene financiële zelfredzaamheid (dat wil zeggen, overzicht hebben over inkomsten en uitgaven, het plannen van uitgaven en koopgedrag) zien we een sterke positieve ontwikkeling van deelnemers aan de Budget Challenge tussen het eerste en tweede meetmoment. Ook na een maand blijft de toename in algemene financiële zelfredzaamheid bestaan. De deelnemende studenten zijn tevens in staat om na de Budget Challenge een beter onderscheid te maken in oorzaken van schulden en in gevolgen van schulden. De studenten zijn een maand na de workshops beter in staat om acties aan te wijzen die ondernomen kunnen worden om financiële problemen aan te pakken. Meer respondenten kennen de website www.zelfjeschuldenregelen.nl na afloop van de Budget Challenge ten opzichte van ervoor.

Aan de studenten vroegen we in de tweede vragenlijst of ze iets hebben geleerd van de Budget Challenge. De leerpunten die de studenten aandragen, hebben grotendeels te maken met inzicht in beter omgaan met geld en kennis over schulden. 70 deelnemers aan de Budget Challenge geven aan dat zij iets hebben opgestoken van de Budget Challenge ten aanzien van deze leerpunten.

2) **Het mobieletelefoongedrag van de deelnemende mbo-studenten laat geen noemenswaardige ontwikkeling zien over de tijd. De resultaten wijzen daarmee in de richting van een beperkte impact van de Phone Challenge**

Het mobieletelefoongedrag is in deze impactmeting in kaart gebracht door te vragen naar het bijhouden van belgedrag en het gebruik van een app om te weten hoeveel mobiele data wordt verbruikt. De studenten geven vlak na de Phone Challenge aan dat ze meer bijhouden hoeveel ze bellen. Dit verschil verdwijnt echter een maand na afloop van de workshop weer. Ongeveer twee derde van de respondenten geeft aan een app te gebruiken om te weten hoeveel mobiele data er wordt verbruikt. Dit percentage verandert niet noemenswaardig na afloop van de Phone Challenge.

Van de in totaal 85 aangedragen leerpunten door deelnemende mbo-studenten aan de Budget Challenge, hebben slechts drie van de genoemde leerpunten betrekking op het bewuster omgaan met je mobiele telefoon. De deelnemers aan de Budget Challenge geven daarmee zelf aan meer opgestoken te hebben van het gedeelte van de Budget Challenge over omgaan met geld en schulden dan van het gedeelte over mobieletelefoongebruik. Samen met het uitblijven van een positieve ontwikkeling op de vragen ten aanzien van het mobieletelefoongedrag, wijzen deze resultaten, in tegen-

stelling tot de Budget Challenge workshop, op een beperkte impact van de Phone Challenge workshop.

Kanttekeningen bij het onderzoek

Tot slot dienen er nog een aantal kanttekeningen bij deze impactmeting geplaatst te worden. Ten eerste kunnen er op basis van de resultaten geen conclusies getrokken worden over causaliteit. Dat wil zeggen, een positieve ontwikkeling op de financiële zelfredzaamheid van mbo-studenten betekent niet automatisch dat de Budget Challenge hier de oorzaak (of de enige oorzaak) van is. In dit onderzoek is geen controlegroep betrokken, waardoor we niet kunnen uitsluiten dat ook studenten die de Budget Challenge niet hebben gehad, zich in de loop van de tijd positief zouden ontwikkelen op de gemeten indicatoren.

De tweede kanttekening heeft betrekking op het hoge uitvalpercentage van deelnemers aan de vragenlijsten. Hoewel de respondenten die alle drie de vragenlijsten hebben ingevuld qua achtergrondkenmerken (zoals leeftijd, leerniveau et cetera) niet verschillen van de respondenten die alleen de eerste vragenlijst hebben ingevuld, zou het zo kunnen zijn dat vooral de gemotiveerde studenten die een positiever beeld hebben van de Budget Challenge hebben deelgenomen aan de vervolgmetingen. Dit zou een vertekend beeld hebben kunnen opleveren over de impact van de Budget Challenge.

Deze kanttekeningen meewegend, wijzen de resultaten wel in de richting van een positieve bijdrage van de Budget Challenge aan de financiële zelfredzaamheid van mbo-studenten. De beperkte ontwikkeling van de deelnemers aan de impactmeting ten aanzien van het mobieletelefoongedrag duiden daarentegen op een beperkte impact van de Phone Challenge.

Het verschil tussen de workshops kan wellicht deels worden verklaard door de doelen die beide workshops hebben. De Budget Challenge is, naast enkele gedragscomponenten, sterk gericht op het vergroten van kennis. De Phone Challenge is echter primair gericht op het veranderen van gedrag. Dit laatste is lastiger te bereiken dan het vergroten van kennis. Een tweede verklaring ligt mogelijk in de hoge scores op de vragen over mobiele telefoongedrag op de eerste meting. Doordat de studenten dus klaarblijkelijk al vrij zelfredzaam zijn op dit gebied, staan ze minder open voor nieuwe gedragsstrategieën. Een laatste verklaring ligt wellicht in het veranderde handelen van mobiele telefoonproviders. De meeste providers hebben maatregelen genomen om overmatig internetgebruik tegen te gaan. Hierdoor is de urgentie om bewust met je mobiele telefoongedrag om te gaan minder geworden.

De resultaten van de impactmeting van de Budget Challenge zijn over het algemeen positief. Vervolgonderzoek moet zich richten op de mogelijkheden om interventies als deze, naast het vergroten van kennis, financieel gedrag te laten beïnvloeden.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

VRAGEN

Algemene financiële zelfredzaamheid

- Je merkt dat je achterloopt met betalingen. Onderneem je dan actie?
- Heb je een overzicht van je inkomsten en uitgaven?
- Plan je elke maand wat je gaat uitgeven?
- Je hebt minder geld. Lukt het je dan om minder uit te geven?
- Je wilt iets kopen wat je niet meteen kunt betalen. Spaar je dan?
- Je wilt iets kopen. Denk je dan eerst na of je het nodig hebt?
- Weet je welke vaste kosten of grote uitgaven je binnenkort moet betalen?
- Reken je uit of je genoeg geld hebt voordat je iets koopt?
- Je wilt iets kopen. Kijk je dan eerst of je nog een schuld hebt?

Antwoordcategorieën:
0. Nooit
1. Meestal niet
2. Vaak
3. Altijd

Oorzaken van financiële problemen

Bekijk het lijstje hieronder. Waardoor kun je in de schulden komen?
Je kunt meerdere antwoorden aanklikken
- Een verkeersboete krijgen en die te laat betalen
- Te weinig studiefinanciering krijgen
- Dure spullen kopen als je eigenlijk niet genoeg geld hebt
- Rood staan op je bankrekening
- Iets kopen waarvoor je gespaard hebt
- Vaak over je telefoonabonnement heen gaan
- Niks van het bovenstaande

Antwoordcategorieën:
0. Nee
1. Ja

Gevolgen van financiële problemen (alleen gesteld aan niveau 3 en 4)

Als je hoge schulden hebt, kan er dan een bedrag van je loon worden ingehouden?
1. Ja, dat kan
2. Nee, dat kan niet
3. Dat weet ik niet

De aanpak van financiële problemen

Je hebt een schuld. Wat kun je doen om het op te lossen? (gesteld aan iedereen)
Je kunt meerdere antwoorden aanklikken.
- Meer gaan werken
- Afwachten. Uiteindelijk wordt je schuld kwijtgescholden en hoef je het geld niet terug te betalen
- Minder geld uitgeven
- Geld lenen bij familie om je schuld af te lossen
- Een betalingsregeling afspreken. Dan mag je er langer over doen om terug te betalen
- Hulp vragen bij de gemeente
- Dat weet ik niet

Antwoordcategorieën:
0. Nee
1. Ja

Ken je de website zelfjeschuldenregelen.nl?
0. Nee
1. Ja

Als je meer geld wilt overhouden, wat doe je dan? (alleen gesteld aan niveau 3 en 4)
Je kunt meerdere antwoorden aanklikken.
- Ik verander niets. Dat kan gewoon niet
- Ik betaal mijn rekeningen niet
- Ik koop op afbetaling (‘koop nu, betaal later’)
- Ik koop minder
- Ik laat mijn vrienden of familie voor me betalen
- Ik doe meer thuis. Dat is goedkoper
- Ik kijk waar ik spullen goedkoper kan krijgen

Antwoordcategorieën:
0. Nee
1. Ja

Mobieletelefoongedrag

Hoe kun je jouw mobieletelefoongedrag het beste omschrijven?
1. Ik houd het niet precies bij. Ik blijf bijna altijd binnen mijn bundel
2. Ik weet altijd hoeveel minuten ik nog kan bellen binnen mijn bundel
3. Ik ga altijd over mijn bundel heen

Gebruik je een app om te weten hoeveel data je verbruikt met je mobiele telefoon?
1. Ja
2. Nee
3. Ik weet niet wat dat is

De Shop Mood Meter

Als je iets koop, dan is dat vaak omdat je… (gesteld aan iedereen)
Je kunt meerdere antwoorden aanklikken
- … je op dat moment verveelt en iets wilt beleven
- … je op dat moment rot voelt
- … er goed uit wilt zien
- … het echt nodig hebt

Antwoordcategorieën:
0. Nee
1. Ja

BIJLAGE 2

UITKOMSTEN VAN LOSSE STELLINGEN

In deze bijlage worden de uitkomsten gepresenteerd van de stellingen onderliggend aan het onderdeel 'algemene financiële zelfredzaamheid'. De scores op de verschillende metingen zijn het gemiddelde van alle respondenten. Antwoordmogelijkheden waren 0 'Nooit',1 'Meestal niet', 2 'Vaak' en 3 'Altijd'. Een hogere score draagt positief bij aan de algemene financiële zelfredzaamheid.

Tabel B2.1 Uitkomsten van de losse stellingen algemene financiële zelfredzaamheid*

	Gemiddelde eerste meting	Gemiddelde tweede meting	Gemiddelde derde meting	T-waarde T1-T3	P-waarde
Je merkt dat je achterloopt met betalingen. Onderneem je dan actie?	1,33	2,76	2,67	-12,62	<0,01
Heb je een overzicht van je inkomsten en uitgaven?	1,47	2,31	2,33	-7,20	<0,01
Plan je elke maand wat je gaat uitgeven?	2,34	1,71	1,72	4,21	<0,01
Je hebt minder geld. Lukt het je dan om minder uit te geven?	1,55	2,45	2,44	-8,40	<0,01
Je wilt iets kopen wat je niet meteen kunt betalen. Spaar je dan?	1,51	2,54	2,60	-9,20	<0,01
Je wilt iets kopen. Denk je dan eerst na of je het nodig hebt?	1,73	2,26	2,29	-4,27	<0,01
Weet je welke vaste kosten of grote uitgaven je binnenkort moet betalen?	1,67	2,50	2,54	-6,88	<0,01
Reken je uit of je genoeg geld hebt voordat je iets koopt?	1,51	2,60	2,55	-8,70	<0,01
Je wilt iets kopen. Kijk je dan eerst of je nog een schuld hebt?	1,71	2,36	2,39	-3,90	<0,01

* T-waarde staat voor de toets die is uitgevoerd om de verschillen tussen de gemiddelde scores op het eerste en derde meetmoment in kaart te brengen. De p-waarde staat voor de mate waarin de gevonden verschillen significant zijn. De p-waardes laten zien dat alle gevonden verschillen significant (en dus noemenswaardig) zijn.

FIGUREN BIJ HOOFSTUK 2

Verschillen in opleidingsniveau (mbo-niveau 1 en 2 versus mbo-niveau 3 en 4)

Figuur B3.1 laat de resultaten voor de algemene financiële zelfredzaamheid, uitgesplitst naar opleidingsniveau, zien.

Figuur B3.1 Algemene financiële zelfredzaamheid uitgesplitst naar opleidingsniveau

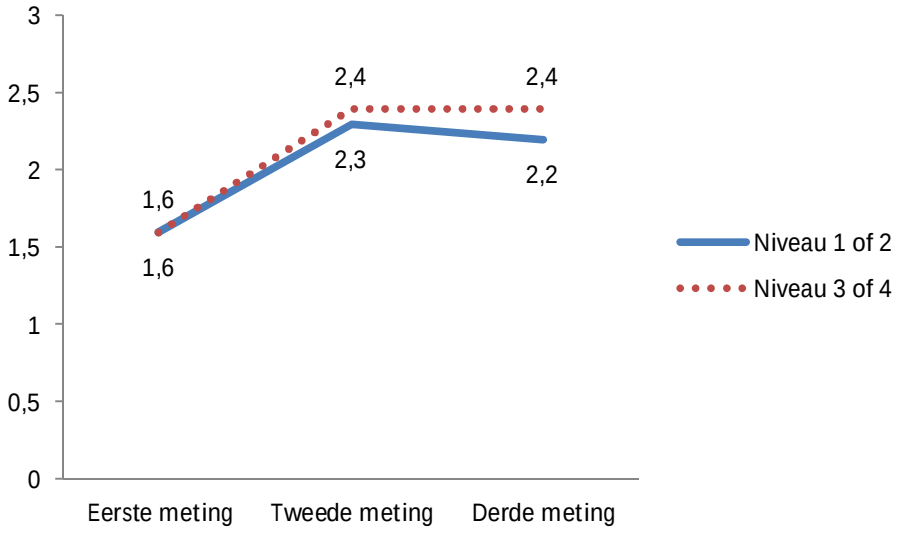

Uit de figuur komen geen noemenswaardige verschillen naar voren. Dit wijst erop dat studenten in niveau 1 of 2 niet meer of minder financieel zelfredzaam zijn dan studenten in niveau 3 of 4. Dit geldt voor alle drie de meetmomenten.

Figuur B3.2 laat het gemiddelde aantal juiste keuzes tussen oorzaken en niet-oorzaken van schulden zien, verdeeld over jongeren in mbo-niveau 1 of 2 en jongeren in mbo-niveau 3 of 4.

Figuur B3.2 **Kennis van de oorzaken van schulden uitgesplitst naar opleidingsniveau**

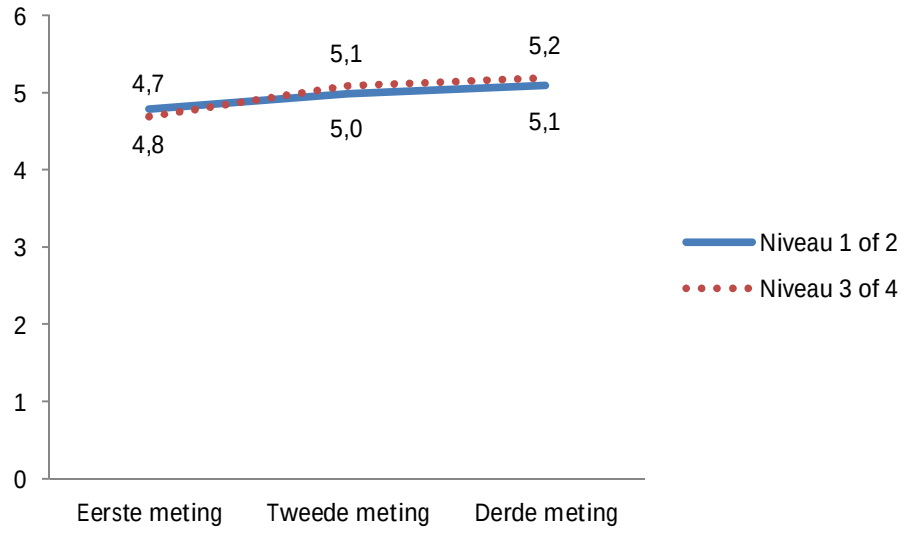

Uit de bovenstaande figuur blijkt dat studenten in mbo-niveau 1 of 2 niet noemenswaardig beter of slechter zijn in het onderscheiden van oorzaken van schulden en niet-oorzaken ten opzichte van studenten in mbo-niveau 3 of 4. Op alle drie de meetmomenten geldt dat het gemiddeld aantal juiste keuzes van de twee groepen mbo-studenten niet van elkaar verschilt.

Figuur B3.3 toont de bevindingen van het aantal juiste keuzes dat jongeren maken als zij acties om schulden op te lossen moeten herkennen, uitgesplitst naar studenten in mbo-niveau 1 of 2 en studenten in mbo-niveau 3 of 4.

Figuur B3.3 **Kennis van de aanpak van schulden uitgesplitst naar opleidings-niveau**

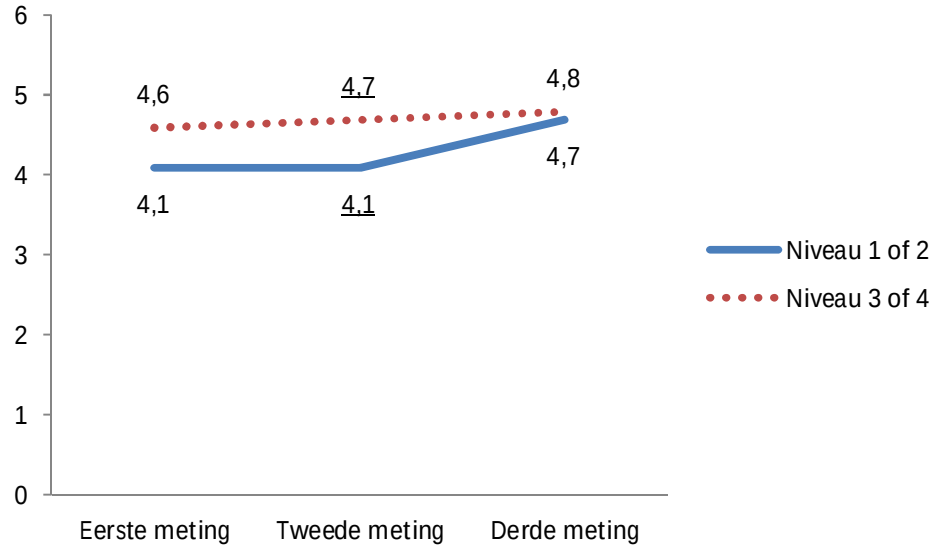

Noot: op het tweede meetmoment verschillen studenten in niveau 1 of 2 significant van studenten in niveau 3 of 4 (p<0,05).

Figuur B3.3 toont aan dat vlak na de Budget Challenge (de tweede meting) studenten in niveau 3 of 4 beter zijn in het onderscheiden van de juiste acties om schulden op te lossen; zij maken gemiddeld 4,7 van de zes keer de juiste keuzes. Voor studenten in niveau 1 of 2 is dit significant minder, namelijk 4,1 van de zes keer. Dit significante verschil bestaat echter niet op het eerste (voor de Budget Challenge) en het derde meetmoment (een maand na de Budget Challenge).

Figuur B3.4 laat het aandeel respondenten zien dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent, verdeeld over jongeren in niveau 1 of 2 en niveau 3 of 4.

Figuur B3.4 Kennis van de website www.zelfjeschuldenregelen.nl uitgesplitst naar opleidingsniveau

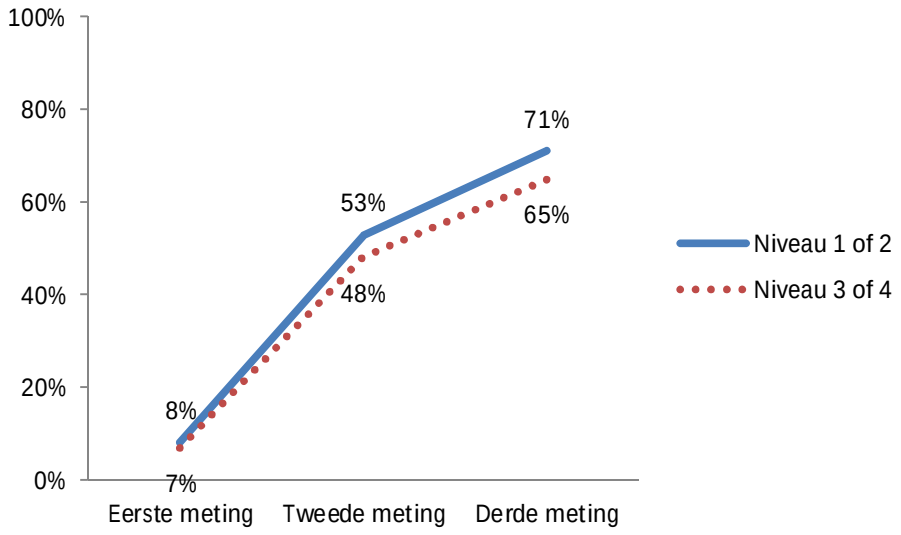

De bovenstaande figuur laat geen verschillen zien tussen de mbo-niveaus. Dit houdt in dat mbo-niveau 1 of 2 studenten niet significant meer of minder bekend zijn met de website www.zelfjeschuldenregelen.nl dan mbo-niveau 3 of 4 studenten.

Figuur B3.5 toont het aandeel respondenten dat precies weet hoeveel minuten hij of zij nog binnen de bundel kan bellen, uitgesplitst naar studenten in mbo-niveau 1 of 2 en mbo-niveau 3 of 4.

Figuur B3.5 Het aandeel respondenten dat precies weet hoeveel minuten hij of zij nog kan bellen

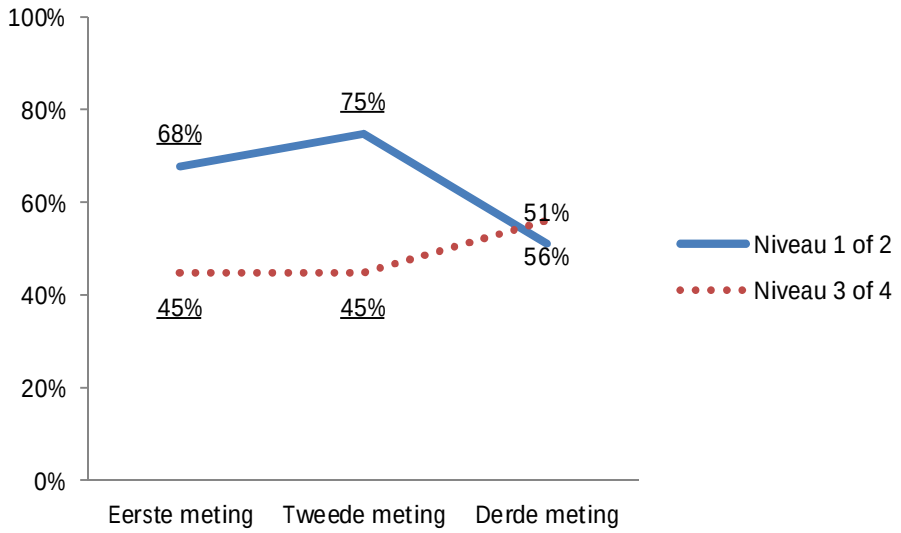

Noot: op het eerste en tweede meetmoment verschillen studenten in niveau 1 of 2 significant van studenten in niveau 3 of 4 (p<0,05).

Deze figuur laat zien dat studenten in niveau 1 of 2 significant vaker weten hoeveel minuten er nog binnen de bundel gebeld kunnen worden. Voor de Budget Challenge is dit aandeel onder studenten in niveau 1 of 2 meer dan twee derde (68%) en voor studenten in niveau 3 of 4 bijna de helft (45%). Voor deze laatste groep is het aandeel op het tweede meetmoment (vlak na de Budget Challenge) hetzelfde. Voor studenten uit niveau 1 of 2 is dit percentage op dat moment 75. Op het derde meetmoment (een maand na de Budget Challenge) is het verschil tussen mbo-studenten niveau 1 of 2 en mbo-studenten niveau 3 en 4 niet meer zichtbaar.

Figuur B3.6 toont ons het aandeel respondenten dat een app gebruikt om in te zien hoeveel mobiel-internetdata er nog binnen de bundel gebruikt kan worden, uitgesplitst naar studenten in mbo-niveau 1 of 2 en studenten in mbo-niveau 3 of 4.

Figuur B3.6 **Het aandeel respondenten dat een app gebruikt om in te zien hoeveel data er nog gebruikt kan worden uitgesplitst naar opleidingsniveau**

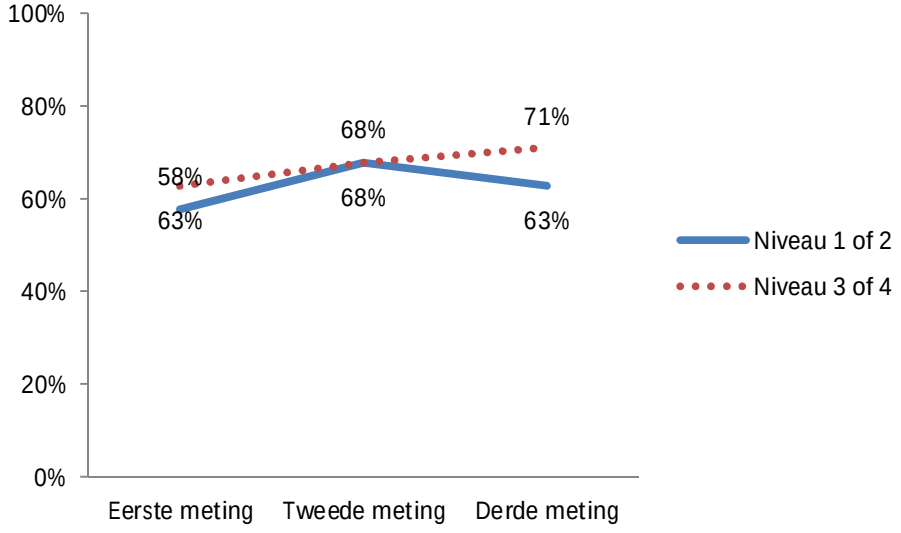

D bovenstaande figuur laat zien dat er geen noemenswaardige verschillen zijn tussen het aandeel respondenten dat een app gebruikt om in te zien hoeveel data er nog gebruikt kan worden onder studenten in niveau 1 of 2 en studenten in niveau 3 of 4. Dit geldt voor alle drie de meetmomenten.

Figuur B3.7 laat de redenen zien om aankopen te doen, verdeeld over studenten in mbo-niveau 1 of 2 en mbo-niveau 3 of 4.

Figuur B3.7 De redenen om aankopen te doen uitgesplitst naar opleidings-niveau

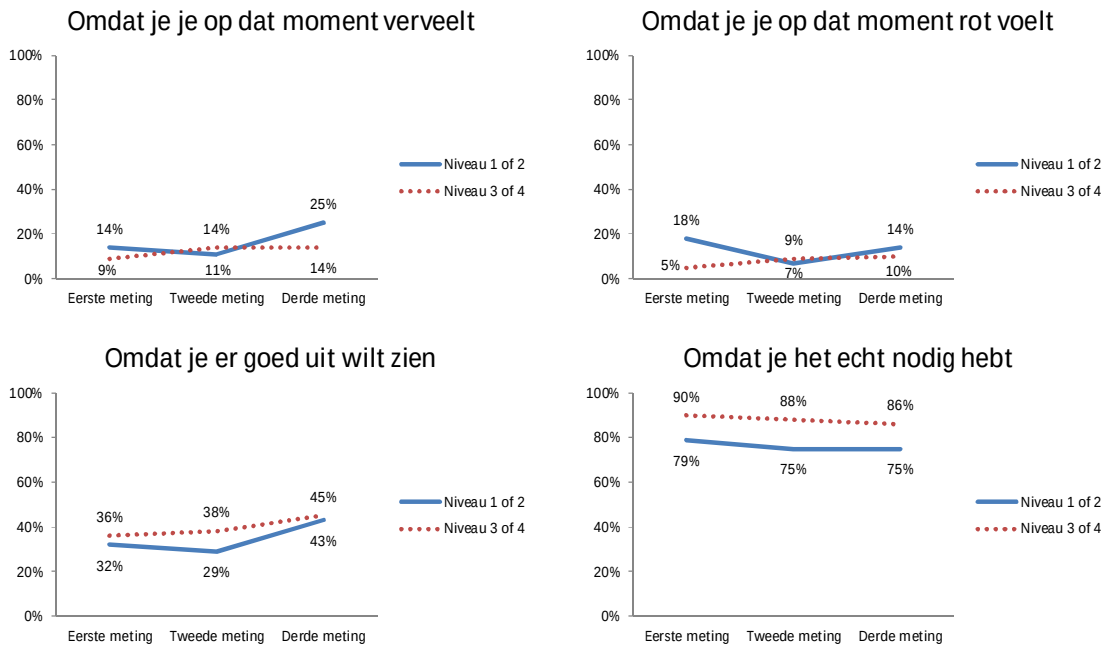

Deze figuur toont geen noemenswaardige verschillen met betrekking tot opleidingsniveau. Op geen enkel meetmoment en voor geen enkele reden geldt dat de gevonden verschillen tussen studenten mbo-niveau 1 en 2 en mbo-studenten niveau 3 en 4 significant zijn.

Verschillen in leeftijd (tot en met 18 jaar versus 19 jaar en ouder)
Figuur B3.8 toont de resultaten met betrekking tot algemene financiële zelfred-zaamheid uitgesplitst naar studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar en ouder.

Figuur B3.8 Algemene financiële zelfredzaamheid uitgesplitst naar leeftijd

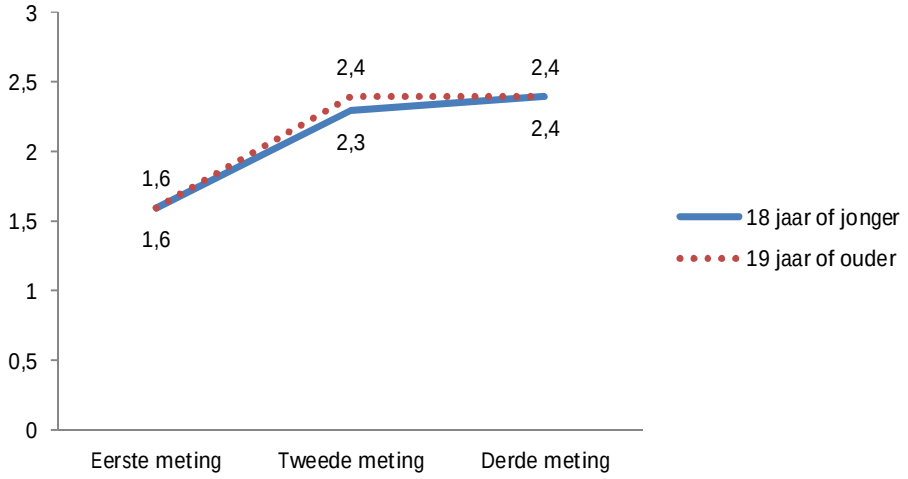

Figuur B3.8 laat zien dat er zich geen noemenswaardige verschillen voordoen tussen de twee leeftijdscategorieën en algemene zelfredzaamheid. Studenten van 18 jaar of jonger verschillen op de drie meetmomenten niet van studenten van 19 jaar of ouder.

Figuur B3.9 laat de resultaten zien tussen studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar en ouder als het gaat om het onderscheiden van oorzaken van schulden en niet-oorzaken.

Figuur B3.9 Kennis van de oorzaken van schulden uitgesplitst naar leeftijd

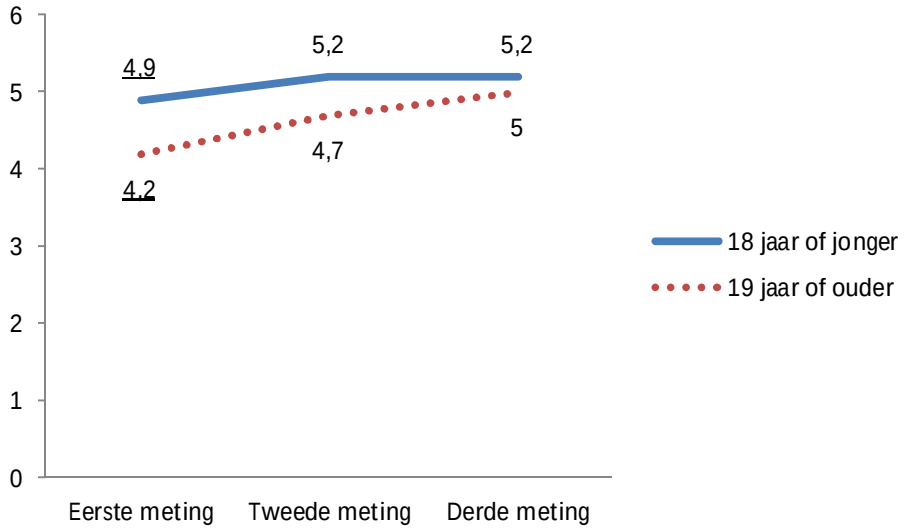

Noot: op het eerste meetmoment verschillen studenten van 18 jaar of jonger significant van studenten van 19 jaar en ouder (p<0,05).

Figuur 3.9 toont ons dat voor de Budget Challenge, studenten van 18 jaar of jonger beter zijn in het identificeren van oorzaken van schulden dan jongeren van 19 jaar of ouder. Het gemiddeld aantal juiste keuzes is hier voor de eerste groep hoger (4,9 van de zes keer) dan voor de tweede groep (4,2 van de zes keer). Dit verschil is na de Budget Challenge en een maand daarna niet meer aanwezig.

Figuur B3.10 presenteert de verschillen tussen studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar en ouder als het gaat om het identificeren van acties ten behoeve van de aanpak van schulden.

Figuur B3.10 Kennis van de aanpak van schulden uitgesplitst naar leeftijd

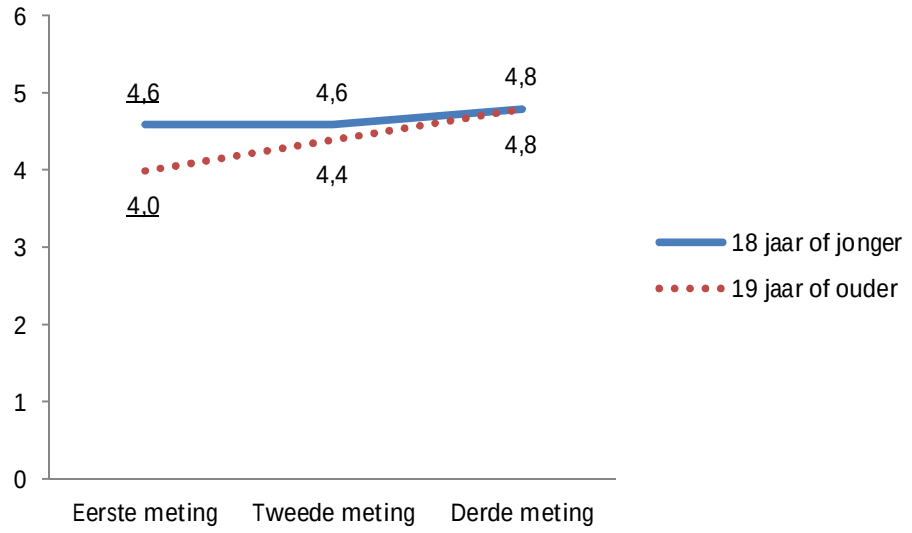

Noot: op het eerste meetmoment verschillen studenten van 18 jaar of jonger significant van studenten van 19 jaar en ouder (p<0,05).

Deze figuur laat zien dat op het eerste meetmoment (voor de Budget Challenge) jongeren die 18 jaar of jonger zijn, beter zijn in het herkennen van acties ten behoeve van het aanpakken van schulden dan jongeren die 19 jaar zijn of ouder. Het gemiddeld aantal juiste keuzes is immers voor hen hoger (4,6 van de zes keer) dan voor de jongeren van 19 jaar of ouder (4,0 van de zes keer). Dit verschil is na de Budget Challenge en een maand daarna niet gevonden.

Figuur B3.11 laat de percentages respondenten dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent, onderverdeeld in studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar en ouder.

Figuur B3.11 Kennis van de website www.zelfjeschuldenregelen.nl uitgesplitst naarleeftijd

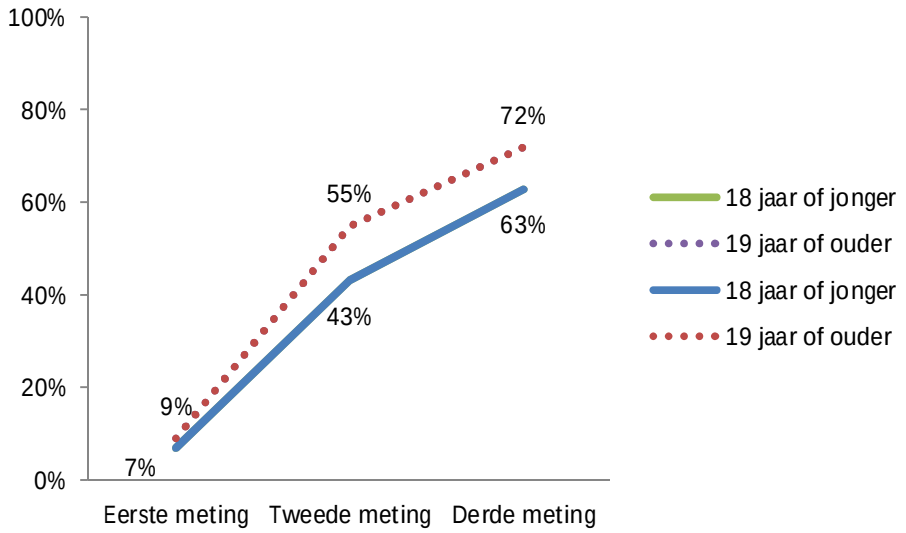

Figuur B3.11 laat geen verschillen tussen de twee leeftijdscategorieën zien. Op alle drie de meetmomenten verschilt het aandeel respondenten van 18 jaar of jonger dat de website www.zelfjeschuldenregelen.nl kent niet van dit aandeel onder respondenten van 19 jaar of ouder.

Figuur B3.12 laat het aandeel respondenten dat precies weet hoeveel minuten hij of zij nog binnen de bundel kan bellen zien, uitgesplitst naar studenten van 18 jaar of jonger en studenten van 19 jaar en ouder.

Figuur B3.12 Het aandeel respondenten dat precies weet hoeveel minuten hij of zij nog kan bellen, uitgesplitst naar leeftijd

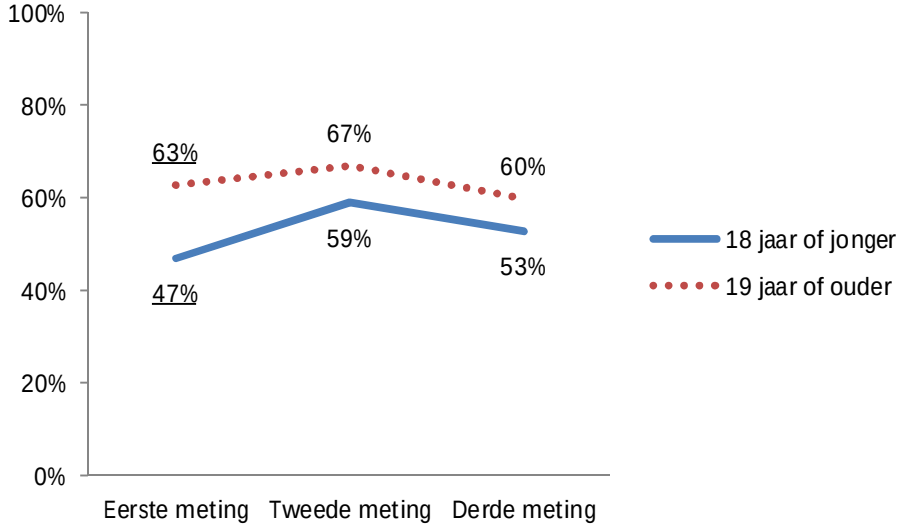

Noot: op het eerste meetmoment verschillen studenten van 18 jaar of jonger significant van studenten van 19 jaar en ouder (p<0,05).

Figuur B3.12 toont aan dat op het eerste meetmoment (voor de Budget Challenge) jongeren van 19 jaar of ouder significant vaker weten hoeveel ze nog binnen hun bundel kunnen bellen dan jongeren van 18 jaar of jonger. Waar bijna twee derde van de respondenten van 19 jaar of ouder dit op het eerste moment precies weet, is dit onder jongeren van 18 jaar of jonger 47 procent. Dit verschil is op de twee latere meetmomenten niet gevonden.

Figuur B3.13 toont ons het aandeel respondenten dat een app gebruikt om erachter te komen hoeveel mobiel-internetdata er nog gebruikt kan worden, verdeeld over jongeren van 18 jaar of jonger en jongeren van 19 jaar of ouder.

Figuur B3.13 Het aandeel respondenten dat een app gebruikt om in te zien hoeveel data er nog gebruikt kan worden uitgesplitst naar leeftijd

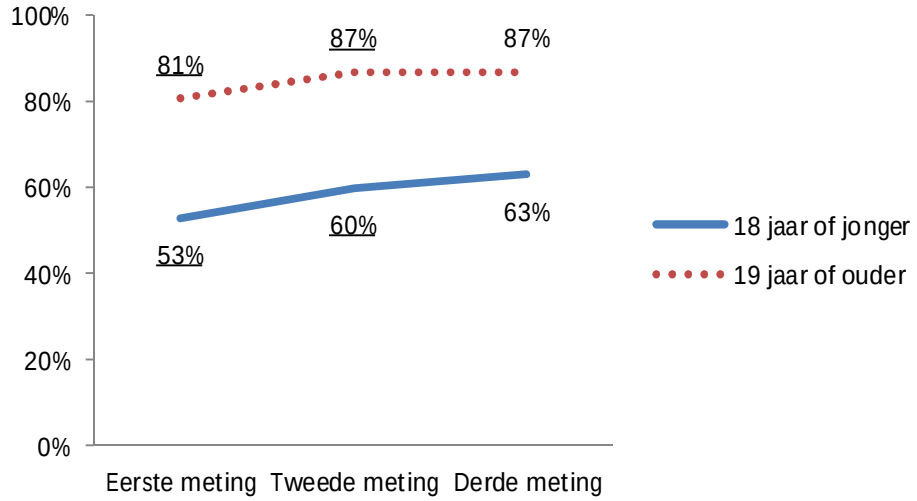

Noot: de studenten van 18 jaar of jonger verschillen significant van studenten van 19 jaar en ouder (p<0,05).

Deze figuur toont ten eerste aan dat jongeren van 19 jaar of ouder voor de Budget Challenge significant meer geneigd zijn om een app te gebruiken dan jongeren van 18 jaar of jonger. In de eerste groep gebruikt meer dan 80 procent een app, in de tweede groep is dat percentage 53 procent (op het eerste meetmoment voorafgaand aan de Budget Challenge). Zowel studenten van 18 jaar of jonger als van 19 jaar of ouder laten een lichte toename zien over de tijd in het gebruik van een app voor inzicht in dataverbruik.

Figuur B3.14 presenteert de redenen om aankopen te doen, uitgesplitst naar jongeren van 18 jaar of jonger en jongeren van 19 jaar of ouder.

Figuur B3.14 De redenen om aankopen te doen uitgesplitst naar leeftijd

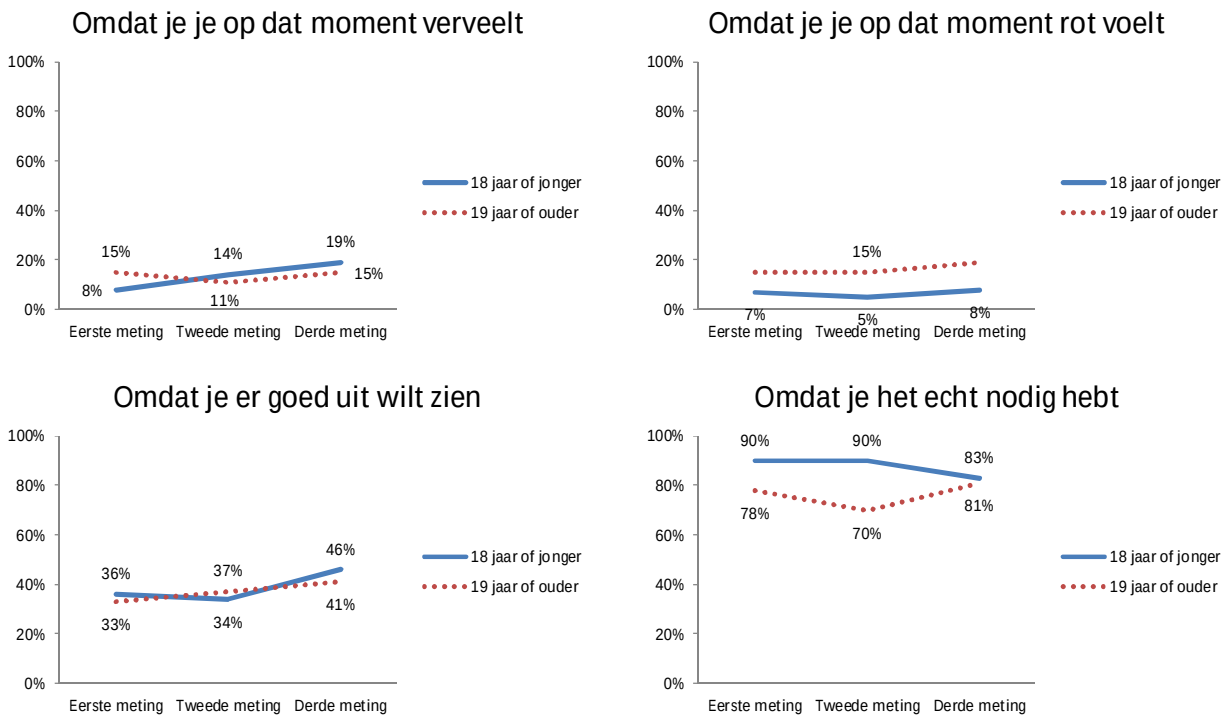

De bovenstaande figuur toont ons dat er met betrekking tot de redenen om aankopen te doen, er geen verschillen zijn gevonden tussen de leeftijds-categorieën.
Op geen enkel meetmoment en voor geen enkele reden geldt dat er een significant verschil is gevonden tussen jongeren van 18 jaar of jonger en jongeren van 19 jaar of ouder.

Regioplan Beleidsonderzoek

Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T 020 531 531 5
E info@regioplan.nl
I www.regioplan.nl